

IJTIMOIIY TARMOQLARNING YOSHLARDA AGRESSIYA VA NIZOLI MUNOSABATLARGA PSIXOLOGIK TA'SIRI

Berdaq nomidagi QDU amaliy psixologiya yo'nalishi talabasi

Aymuratova Zliya

Annotatsiya. Mazkur maqolada ijtimoiy tarmoqlarning yoshlarda agressiv xulq-atvor va nizoli munosabatlarning shakllanishiga ko'rsatadigan psixologik ta'siri ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Raqamli muloqot muhitida agressiyaning kuchayishi, emotsional nazoratning susayishi, anonimlik va ijtimoiy taqqoslash mexanizmlarining yoshlar psixikasiga ta'siri yoritib beriladi. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlarning ijobiy va salbiy jihatlari qiyosiy tahlil qilinib, nizoli vaziyatlarning oldini olishga doir psixologik tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar

ijtimoiy tarmoqlar, yoshlar psixologiyasi, agressiya, nizoli munosabatlar, raqamli muloqot, emotsional barqarorlik

Kirish. Bugungi globallashtirish va raqamlashtirish davrida ijtimoiy tarmoqlar yoshlar hayotining ajralmas qismiga aylandi. Ular muloqot qilish, axborot almashish, o'zini namoyon etish va ijtimoiy tajriba orttirishning muhim vositasi hisoblanadi. Shu bilan birga, ijtimoiy tarmoqlardan haddan tashqari foydalanish yoshlarda agressiv xulq-atvor, keskin emotsional reaksiyalar va nizoli munosabatlarning kuchayishiga olib kelishi mumkin. Mazkur holat psixologiya fanida dolzarb muammolardan biri sifatida e'tirof etilmoqda.

Ijtimoiy tarmoqlar va yoshlar psixikasi

Yoshlar psixikasi o'zgaruvchan va tashqi ta'sirlarga nisbatan sezgir bo'lib, ijtimoiy tarmoqlardagi axborot oqimi ularning dunyoqarashi, qadriyatlari va xulq-atvoriga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Virtual muhitda doimiy taqqoslash, ijtimoiy

baholanish va e'tirofga bo'lgan ehtiyoj kuchayadi. Bu esa ayrim holatlarda o'z-o'zini past baholash, norozilik va agressiv reaksiyalarning yuzaga kelishiga sabab bo'ladi.

Agressiya va uning psixologik mexanizmlari

Agressiya shaxsning ichki ziddiyatlari, emotsional zo'riqish va frustratsiya natijasida namoyon bo'ladigan xulq-atvor shaklidir. Ijtimoiy tarmoqlarda anonimlik hissi kuchaygani sari yoshlar o'z fikrlarini keskin, ba'zan haqoratli tarzda ifodalashga moyil bo'ladilar. Virtual makonda real javobgarlikning nisbatan pastligi agressiv xatti-harakatlarni osonlashtiradi.

Nizoli munosabatlarning shakllanishi

Ijtimoiy tarmoqlarda yuzaga keladigan nizolar ko'pincha noto'g'ri talqin, emotsional impulsivlik va muloqot madaniyatining yetishmasligi bilan bog'liq bo'ladi. Matnli muloqotda intonatsiya va mimikaning yo'qligi tushunmovchiliklarni kuchaytiradi. Natijada oddiy bahslar keskin nizolarga aylanib ketishi mumkin.

Ijtimoiy tarmoqlarning ijobiy va salbiy ta'siri

Ijtimoiy tarmoqlar yoshlarga bilim olish, ijtimoiy qo'llab-quvvatlash va o'zini rivojlantirish imkoniyatlarini yaratadi. Shu bilan birga, nazoratsiz va me'yordan ortiq foydalanish agressiv kontentga duch kelish, kiberbulling va psixologik bosim kabi salbiy oqibatlarni keltirib chiqaradi. Muvozanatli foydalanish psixologik barqarorlikni saqlashda muhim ahamiyatga ega.

Xulosa

Ijtimoiy tarmoqlar yoshlar psixologiyasiga kuchli ta'sir ko'rsatib, agressiya va nizoli munosabatlarning shakllanishida muhim omil bo'lishi mumkin. Shu sababli, yoshlarni raqamli madaniyatga o'rgatish, emotsional intellektni rivojlantirish va psixologik profilaktika ishlarini kuchaytirish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

Bandura A. Social Learning Theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
Kraut R., Patterson M. Internet Paradox Revisited. Journal of Social Issues.
Anderson C., Bushman B. Human Aggression. Annual Review of Psychology.
O‘zbekiston Respublikasi Ta’limga oid normativ hujjatlari.